

Agder fylkeskommune
Postboks 788 Stoa
4809 Arendal

ARKIVSENTER SØR

Vår ref.
24/46-6
FE-026, TI-&13

Deres ref.
384fc844-979e-4c24-a587-
7692a51c1e6a

Dato
19.04.2024

Høring - rapport om arkiv og museumsstrukturen i Agder

Styret i Arkivsenter sør IKS- 16/2024, har i møte 10.04.2024 fattet følgende vedtak:

Arkivsenter sørs styre mener at rapporten om arkiv og museumsstruktur i Agder gir en god beskrivelse av utfordringer for de to fagfeltene i årene som kommer.

Styret mener at et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom de tre selskapene, gir gode forutsetninger for å videreutvikle allerede gode arkivtjenester til kommuner, innbyggere og publikum. Det er svært viktig at kommunenes lovpålagte arkivoppgaver utføres best mulig i kommunenes arkivinstitusjon. Styret vurderer at både alternativ 1 og alternativ 2 kan sikre gode arkivtjenester for kommunene.

Styret mener at rapporten ikke viser tydelige nok faglig synergier mellom arkiv og museum til at alternativ tre anbefales. Alternativ tre vil også kunne svekke eierkommunenes styring og kontroll med arkivtjenestene, dersom disse organiseres som ett stort arkiv og museumsselskap.

Styret i Arkivsenter sør vil påpeke at ansvar for bevaring og forvaltning av privatarkivene for vestre del av Agder, må avklares. Arkiver fra næringsliv og frivillig sektor er en viktig del av kulturarven. Ansvar for privatarkiver bør legges til en arkivinstitusjon for å sikre arkivkompetanse i bevaringsarbeidet, særlig for bevaring av digitale arkiver.

Styret påpeker at etterslepet på bevaring av papirarkiver og digitale arkiver som enda ikke er hentet inn til de to arkivinstitusjonene, ikke er tilstrekkelig kartlagt. Dette vil medføre at ressursene som kreves for å utføre disse oppgavene i årene som kommer, kan være ulik. I tillegg er de økonomiske konsekvensene av en omorganisering ikke utredet. Dette gjelder både kostnader til omorganiseringsprosessen og økonomiske konsekvenser av en ny organisering, beregning av eiertilskudd med videre.

Med hilsen

Turid Holen
Arkivsjef

Dato: 18.03.2024
Arkivref: 24/465/ FE-026, TI-&13

Turid Holen
92821945
Turid Holen

<u>Saknr.</u>	<u>Utvalg</u>	<u>Møtedato</u>
16/2024	Styret i Arkivsenter sør IKS	10.04.2024

Høring - rapport om arkiv og museumsstrukturen i Agder

Arkivsjeffens innstilling:

Arkivsenter sørs styre mener at rapporten om arkiv og museumsstruktur i Agder gir en god beskrivelse av utfordringer for de to fagfeltene i årene som kommer.

Styret mener at et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom de tre selskapene, gir gode forutsetninger for å videreutvikle allerede gode arkivtjenester til kommuner, innbyggere og publikum. Det er svært viktig at kommunenes lovpålagte arkivoppgaver utføres best mulig i kommunenes arkivinstitusjon. Styret vurderer at både alternativ 1 og alternativ 2 kan sikre gode arkivtjenester for kommunene. Med det kunnskapsgrunnlaget som nå foreligger, anbefales alternativ 1. Gevinster kan hentes ut raskt og uten kostnads- og ressurskrevende omorganisering.

Styret mener at rapporten ikke viser tydelige nok faglig synergier mellom arkiv og museum til at alternativ tre anbefales. Alternativ tre vil også kunne svekke eierkommunenes styring og kontroll med arkivtjenestene, dersom disse organiseres som ett stort arkiv og museumsselskap.

Styret i Arkivsenter sør vil påpeke at ansvar for bevaring og forvaltning av privatarkivene for vestre del av Agder, må avklares. Arkiver fra næringsliv og frivillig sektor er en viktig del av kulturarven. Ansvar for privatarkiver bør legges til en arkivinstitusjon for å sikre arkivkompetanse i bevaringsarbeidet, særlig for bevaring av digitale arkiver.

Styret påpeker at etterslepet på bevaring av papirarkiver og digitale arkiver som enda ikke er hentet inn til de to arkivinstitusjonene, ikke er tilstrekkelig kartlagt. Dette vil medføre at ressursene som kreves for å utføre disse oppgavene i årene som kommer, kan være ulik. I tillegg er de økonomiske konsekvensene av en omorganisering ikke utredet. Dette gjelder både kostnader til omorganiseringsprosessen og økonomiske konsekvenser av en ny organisering, beregning av eiertilskudd med videre.

Styret i Arkivsenter sør IKS 10.04.2024:

Behandling:

IKAVA- 16/2024 Vedtak:

Arkivsenter sørs styre mener at rapporten om arkiv og museumsstruktur i Agder gir en god beskrivelse av utfordringer for de to fagfeltene i årene som kommer.

Styret mener at et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom de tre selskapene, gir gode forutsetninger for å videreutvikle allerede gode arkivtjenester til kommuner, innbyggere og publikum. Det er svært viktig at kommunenes lovpålagte arkivoppgaver utføres best mulig i kommunenes arkivinstitusjon. Styret vurderer at både alternativ 1 og alternativ 2 kan sikre gode arkivtjenester for kommunene.

Styret mener at rapporten ikke viser tydelige nok faglig synergier mellom arkiv og museum til at alternativ tre anbefales. Alternativ tre vil også kunne svekke eierkommunenes styring og kontroll med arkivtjenestene, dersom disse organiseres som ett stort arkiv og museumsselskap.

Styret i Arkivsenter sør vil påpeke at ansvar for bevaring og forvaltning av privatarkivene for vestre del av Agder, må avklares. Arkiver fra næringsliv og frivillig sektor er en viktig del av kulturarven. Ansvar for privatarkiver bør legges til en arkivinstitusjon for å sikre arkivkompetanse i bevaringsarbeidet, særlig for bevaring av digitale arkiver.

Styret påpeker at etterslepet på bevaring av papirarkiver og digitale arkiver som enda ikke er hentet inn til de to arkivinstitusjonene, ikke er tilstrekkelig kartlagt. Dette vil medføre at ressursene som kreves for å utføre disse oppgavene i årene som kommer, kan være ulik. I tillegg er de økonomiske konsekvensene av en omorganisering ikke utredet. Dette gjelder både kostnader til omorganiseringsprosessen og økonomiske konsekvenser av en ny organisering, beregning av eiertilskudd med videre.

Saksframlegg

Arkivsenter sør har mottatt hørings-saken "Rapport - Arkiv og museumsstrukturen i Agder" fra Agder fylkeskommune. Rapporten er resultatet av en utredningsprosess for å vurdere arkiv og museumsstrukturen i Agder. Hensikten med høringen er å få innspill til rapporten og innspill om hva høringsinstansene mener er viktig når man skal vurdere framtidig organisering av arkiv- og museumsstrukturen i Agder. Prosessen involverer Arkivsenter sør IKS, Vest-Agder Museet IKS og Aust-Agder museum og arkiv IKS.

Formålet med utredningen er å vurdere hvordan institusjonene kan levere best mulig tjenester med høy faglig kvalitet til eiere, avtalepartnere, brukere og publikum. Føringer for prosessen er at ingen ansatte sies opp og at dagens lokasjoner opprettholdes.

Rapporten presenterer tre mulige modeller for organisering av arkiv og museum i Agder for de tre institusjonene.

Alternativ 1:

Tre virksomheter, tett formalisert samarbeid. Videreutvikle dagens juridiske enheter, med formaliserte samarbeidsflater mellom enhetene der det er hensiktsmessig.

Alternativ 2:

Tor virksomheter. Slå sammen til regionale enheter for hvert av fagområdene arkiv og museum. Det definerte skillet mellom arkiv og museum er i denne sammenheng de lovpålagte arkivoppgavene / de kommunale og fylkeskommunale tjenestene knyttet til offentlige arkiv.

Alternativ 3:

En virksomhet. Slå sammen til en stor regional enhet som samler fagområdene arkiv og museum.

Rapporten er utarbeidet av en prosjektgruppe bestående av leder og ansattrepresentant fra hver av de tre involverte arkiv- og museumsinstitusjonene. I tillegg deltok eierrepresentanter fra Agder fylkeskommune og kommunene Kristiansand og Valle. Rapporten presenterer en delt anbefaling. Et flertall bestående av de tre institusjonene og Kristiansand kommune anbefaler alternativ 1. Eierrepresentantene fra Valle og Agder fylkeskommune anbefaler alternativ 2.

Det bør gjøres oppmerksom på at institusjonene og tjenestene som leveres ikke er evaluert i forkant av utredningsarbeidet, etter kriterier som eksempelvis kvalitet, kostnadseffektivitet og innovasjon. Det er viktig å løfte fram at det ikke er misnøye med tjenestene som de tre selskapene utfører som er utgangspunktet for å vurdere strukturen. Det er de arkiv- og museumsfaglig oppgavene og tjenestene som selskapene skal levere framover som er belyst i utredningen, slik mandatet også fastsetter. Eventuelle økonomiske konsekvensene av en eventuell endring av selskapsstrukturen og tilhørende omorganisering, er ikke utredet. Det er derfor ikke klart om det kan hentes ut økonomiske gevinster av en strukturendring, frigjorte midler som kan brukes til videreutvikling av arkiv og museum i Agder.

Begrunnelse for innstilling

Arkivsenter sør vurderer at begge de to anbefalingene alternativ en og alternativ to, kan gi gode tjenester for kommunale arkiver og eierkommunene. Rapportens kartleggingsdel viser at mange av oppgavene til arkivavdelingen i Aama og oppgavene i Arkivsenter sør er sammenfallende. De økonomiske konsekvensene av en omorganisering er imidlertid ikke klarlagt. Dette gjelder både kostnader til selve omorganiseringsprosessen og langsiktige økonomiske konsekvenser av en ny organisering, beregning av eiertilskudd med videre. Det er derfor uklart om det er økonomiske gevinster å hente av en omorganisering. Rapporten kartlegger heller ikke de to arkivinstitusjonenes status for bevaring av papirarkiver og digitale arkiver i arkivdepot på vegne av eierkommunene. Dersom etterslepet på disse oppgavene er ulikt i de to institusjonene, bør finansiering av disse oppgavene klargjøres før en strukturendring.

Det er viktig å påpeke at alternativ en også medfører endring for de tre institusjonene. Et formalisert samarbeid vil kunne gjøre fagmiljøet innenfor arkiv og museum sterkere for institusjonene. Samarbeidet kan startes opp raskt, drives smidig og kunne gi resultater etter kort tid. Institusjonene kan bygge videre på et allerede godt samarbeid. Det bør etableres en struktur på leder/direktørnivå for samarbeid og felles synliggjøring av både arkiv og museum i Agder. Dette vil også kunne legge til rette for samarbeid med andre institusjoner om felles

prosjekter. Virksomhetene vil ikke måtte bruke ressurser på organisasjonsbygging av en ny organisasjon. Alle eierkommunene vil kunne nyte godt av faglig samarbeid om arkivtjenester. Et formalisert samarbeid utelukker ikke omorganisering på et senere tidspunkt.

Styret mener at rapporten ikke viser tydelige nok faglig synergier mellom arkiv og museum til at alternativ tre anbefales. Det anbefales formelt samarbeid mellom arkiv og museumsinstitusjonene.

Privatarkiv

Bevaring og forvaltning av arkiver etter bedrifter, lag og foreninger, er ikke lovpålagte arkivoppgaver for kommunene. Privatarkiver er likevel viktige for å sikre regionens historie og kulturarv. Dagens situasjon er at Arkivverket/Statsarkivet i Kristiansand, trekker seg ut av sin tidligere rolle som bevarings- og koordineringsinstitusjon for privatarkiver for vestre del av Agder. Det er svært viktig at bevaring av privatarkiv for vestre del av Agder sikres og finansieres. Styret understreker at ansvaret for privatarkiver bør legges til en arkivinstitusjon med arkivfaglig spesialkompetanse.

Eierstyring

Det påpekes at arkiv og museumsoppgaver er ulike fagfelt. Bevaring av kommunale og fylkeskommunale arkiver er lovpålagte oppgaver for kommunene, i motsetning til museumsoppgaver. Arkiv utgjør imidlertid bare 20% av arkiv og museumssektoren i Agder, med utgangspunkt i de tre institusjonene som rapporten omfatter. En sammenslåing av arkiv- og museum vil derfor kunne gi svakere eierstyring av de lovpålagte arkivtjenestene.

Utredningsarbeidet har tatt mye tid og prosjektgruppa har fått et eierforhold til utfordringene i arkiv og museumssektoren. Prosjektet har gitt bedre kjennskap til de andre institusjonene. Det har allerede resultert i nye samarbeidsprosjekter som er igangsatt og under planlegging. Det har vært positivt å presentere Arkivsenter sør til hele fylket, til både politisk og administrativ ledelse og fagfolk i kommunene. De ansatte er involvert i utredningen innenfor sine fagfelt på tvers av institusjonene. De har blitt bedre kjent, gitt innspill til utredningen og hatt muligheten til å erfare likheter og forskjeller mellom institusjonene og mellom fagfeltene arkiv og museum.

Turid Holen
Arkivsjeff

Vedlegg:

04.04.2024	Arkiv- og museumsstrukturen i Agder – høring
04.04.2024	Arkiv- og museumsstrukturen i Agder_Rapport.PDF
04.04.2024	Arkiv- og museumsstrukturen i Agder_Vedlegg.PDF
04.04.2024	Arkiv- og museumsstrukturen i Agder_Mandat utredning.PDF